EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 11. 7. 2024
COM(2024) 293 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o súčasnom stave príprav na úplné vykonávanie nariadení o interoperabilite v súlade s článkom 78 ods. 5 nariadenia (EÚ) 2019/817 a článkom 74 ods. 5 nariadenia (EÚ) 2019/818

1. Úvod

Nariadenia[1], ktorými sa stanovuje rámec pre interoperabilitu, nadobudli účinnosť 11. júna 2019, pričom sa v nich stanovujú právne ustanovenia týkajúce sa vývoja, spracúvania údajov a monitorovania európskeho vyhľadávacieho portálu (ďalej len „ESP“), spoločnej služby porovnávania biometrických údajov (ďalej len „spoločná BMS“), spoločnej databázy údajov o totožnosti (ďalej len „CIR“), detektora viacnásobných totožností (ďalej len „MID“) a centrálneho úložiska na účely podávania správ a štatistiky (ďalej len „CRRS“). Interoperabilita prináša úsporu z rozsahu a výhody efektívnosti pre IT architektúru EÚ v oblasti migrácie, hraníc a bezpečnosti a prostredníctvom prepojenia jej databáz zavádza nové prvky bez toho, aby bolo potrebné zbierať viac údajov. Medzi tieto prvky patrí zlepšené odhaľovanie podvodov s osobnými údajmi, nové prostriedky na identifikáciu štátnych príslušníkov tretích krajín bez riadnych dokladov totožnosti a rýchly a účinný spôsob krížovej kontroly systémov s cieľom predchádzať teroristickým trestným činom alebo iným závažným trestným činom, odhaľovať alebo vyšetrovať tieto činy. Interoperabilita informačných systémov EÚ takisto zavádza mechanizmy na kontrolu kvality údajov s cieľom predchádzať problémom týkajúcich sa kvality údajov, odhaľovať a riešiť ich, čím je pre Úniu jednoduchšie plnenie jej pozitívneho záväzku podľa právnych predpisov o ochrane údajov s cieľom zabezpečiť presnosť a aktuálnosť údajov vložených do systémov.

Nariadeniami sa Komisia poveruje, aby v spolupráci s Agentúrou Európskej únie na prevádzkové riadenie rozsiahlych informačných systémov v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti (ďalej len „eu-LISA“) monitorovala a hodnotila stav vykonávania. V súlade s týmito požiadavkami Komisia predkladá Európskemu parlamentu a Rade výročné správy o stave príprav na úplné vykonávanie nariadení. Táto štvrtá správa sa týka obdobia od októbra 2022 do novembra 2023.

Vykonávanie nariadení závisí od riadneho vykonávania základných systémov, ktoré sú súčasťou rámca interoperability. Hoci oneskorené dodanie systému vstup/výstup na centrálnej úrovni dodávateľom agentúry eu-LISA zostáva rizikovým faktorom pre riadne vykonávanie nariadení, nápravné opatrenia agentúry eu-LISA sú úspešné. Činnosť agentúry umožnila pokračovať v práci s existujúcim dodávateľom a podarilo sa jej vyriešiť problémy s realizáciou projektu. Úspešné uvedenie minimálneho použiteľného produktu systému vstup/výstup[2] je rozhodujúcim krokom

[1] Nariadenie (EÚ) 2019/817 o stanovení rámca pre interoperabilitu medzi informačnými systémami EÚ v oblasti hraníc a víz a o zmene nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 767/2008, (EÚ) 2016/399, (EÚ) 2017/2226, (EÚ) 2018/1240, (EÚ) 2018/1726 a (EÚ) 2018/1861 a rozhodnutí Rady 2004/512/ES a 2008/633/SVV, a nariadenie (EÚ) 2019/818 o stanovení rámca pre interoperabilitu medzi informačnými systémami EÚ v oblasti policajnej a justičnej spolupráce, azylu a migrácie a o zmene nariadení (EÚ) 2018/1726, (EÚ) 2018/1862 a (EÚ) 2019/816. V správe sa na tieto nariadenia odkazuje ako na „nariadenia“.

[2] Agentúra eu-LISA vypracovala v máji 2023 novú stratégiu riešenia problémov, a to zvýšením úrovne interakcie s generálnymi riaditeľmi konzorcia projektu s cieľom zabezpečiť ich záväzky a prideľovanie zdrojov, pričom zaviedla postupný prístup „budovania“ s bezpečnejším harmonogramom a agilnejšími pracovnými metódami. Cieľom nového prístupu založeného na minimálnom použiteľnom produkte (ďalej len „MVP“), ktorý schválila Správna rada agentúry eu-LISA, je stabilizovať zavádzanie systému vstup/výstup zameraním sa na aspekty, ktoré by priniesli pridanú hodnotu pre koncových používateľov a urýchlili ich prípravu. Prvé vydanie MVP koncom júla 2023 je prvým krokom stratégie riešenia problémov. Následné kroky sa sústreďujú na obnovenie testovacích činností členských štátov a modernizáciu MVP na zlepšenie kvality výrobku.

smerom k spusteniu systému vstup/výstup. Rada pre spravodlivosť a vnútorné záležitosti okrem toho v októbri 2023 schválila plán prístupu založeného na nových vlnách, ktorý umožňuje, aby sa informačné systémy EÚ a komponenty interoperability uviedli do prevádzky v rade štyroch po sebe nasledujúcich vĺn (prvá vlna druhý polrok 2024, druhá vlna prvý polrok 2025, tretia vlna polovica roka 2025 a štvrtá vlna koniec roka 2026). Prístup založený na vlnách vytvára veľmi potrebnú jasnosť pre všetky zainteresované strany, pokiaľ ide o ďalší postup v nadchádzajúcich rokoch.

Medzitým pokračuje práca na vykonávaní nariadení vo všetkých členských štátoch, v krajinách pridružených k schengenskému priestoru a v agentúrach EÚ. Komisia pozorne monitoruje a podporuje pripravenosť každého členského štátu na uvedenie komponentov interoperability do prevádzky, keďže projekt interoperability si vyžaduje, aby všetky zainteresované strany pracovali koordinovaným spôsobom, aby sa zabránilo oneskoreniam v jednom členskom štáte, ktoré majú vplyv na všetky.

2. Súčasný stav rámcových systémov interoperability

V rámci interoperability budú nové rozsiahle informačné systémy EÚ, systém vstup/výstup[3], Európsky systém pre cestovné informácie a povolenia (ďalej len „ETIAS“)[4], Európsky informačný systém registrov trestov pre štátnych príslušníkov tretích krajín (ďalej len „ECRIS-TCN“)[5], už existujúce, ale revidované informačné systémy EÚ – Schengenský informačný systém (ďalej len „SIS“)[6] a vízový informačný systém (ďalej len „VIS“)[7], ako aj systém Eurodac navzájom

[3] Nariadenie 2017/2226, ktorým sa zriaďuje systém vstup/výstup na zaznamenávanie údajov o vstupe a výstupe štátnych príslušníkov tretích krajín prekračujúcich vonkajšie hranice členských štátov a o odopretí ich vstupu a stanovujú podmienky prístupu do systému vstup/výstup na účely presadzovania práva, a ktorým sa mení Dohovor, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda, a nariadenia (ES) č. 767/2008 a (EÚ) č. 1077/2011 (Ú. v. EÚ L 327, 9.12.2017, s. 20).

[4] Nariadenie (EÚ) 2018/1240, ktorým sa zriaďuje Európsky systém pre cestovné informácie a povolenia (ETIAS) a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1077/2011, (EÚ) č. 515/2014, (EÚ) 2016/399, (EÚ) 2016/1624 a (EÚ) 2017/2226 (Ú. v. EÚ L 236, 19.9.2018, s. 1).

[5] Nariadenie (EÚ) 2019/816, ktorým sa zriaďuje centralizovaný systém na identifikáciu členských štátov, ktoré majú informácie o odsúdeniach štátnych príslušníkov tretích krajín a osôb bez štátnej príslušnosti (ECRIS-TCN), s cieľom doplniť Európsky informačný systém registrov trestov, a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2018/1726 (Ú. v. EÚ L 135, 22.5.2019, s. 1).

[6] Nariadenie 2018/1860 o využívaní Schengenského informačného systému na účely návratu neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín (Ú. v. EÚ L 312, 7.12.2018, s. 1).
Nariadenie (EÚ) 2018/1861 o zriadení, prevádzke a využívaní Schengenského informačného systému (SIS) v oblasti hraničných kontrol, o zmene Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda, a o zmene a zrušení nariadenia (ES) č. 1987/2006 (Ú. v. EÚ L 312, 7.12.2018, s. 14).
Nariadenie (EÚ) 2018/1862 o zriadení, prevádzke a využívaní Schengenského informačného systému (SIS) v oblasti policajnej spolupráce a justičnej spolupráce v trestných veciach, o zmene a zrušení rozhodnutia Rady 2007/533/SVV a o zrušení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1986/2006 a rozhodnutia Komisie 210/261/EÚ (Ú. v. EÚ L 312, 7.12.2018, s. 56).

[7] Nariadenie (EÚ) 2021/1134 ktorým sa na účely reformy vízového informačného systému menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 767/2008, (ES) č. 810/2009, (EÚ) 2016/399, (EÚ) 2017/2226, (EÚ) 2018/1240, (EÚ) 2018/1860, (EÚ) 2018/1861, (EÚ) 2019/817 a (EÚ) 2019/1896 a zrušujú rozhodnutia Rady 2004/512/ES a 2008/633/SVV (Ú. v. EÚ L 248, 13.7.2021, s. 11).

spolupracovať prostredníctvom novovytvorených komponentov interoperability a nástroja na štatistické vykazovanie. Vo vyššie opísanom harmonograme sa v súčasnosti zaznamenáva stabilný pokrok v rámci postupného uvádzania nových a revidovaných informačných systémov EÚ do prevádzky.

Dôležitý medzník sa dosiahol 7. marca 2023, keď bol uvedený do prevádzky obnovený systém SIS ako prvý prvok rámca interoperability. Novinkami v oblasti nových typov upozornení, väčším počtom kategórií údajov a zlepšenými funkciami spolupráce sa skvalitňuje bezpečnosť a riadenie hraníc schengenského priestoru. Na tento účel poskytuje ďalšie nástroje na boj proti trestnej činnosti a terorizmu, vyhľadávanie nezvestných osôb a ochranu zraniteľných osôb. Umožňuje tiež predchádzať nelegálnej migrácii a odrádzať od nej a zaručiť dodržiavanie práv občanov. Cyprus začal 25. júla 2023 prevádzkovať systém SIS, čím sa stal 31. členskou krajinou, ktorá tento systém používa.

V rámci prípravy uvedenia systému vstup/výstup do prevádzky sa prijalo 15 požadovaných vykonávacích a delegovaných aktov[8]. Hoci projekt zaznamenal značné oneskorenia, implementácia systému v súčasnosti vstupuje do záverečných fáz, a to na centrálnej aj vnútroštátnej úrovni. Stratégia riešenia krízových situácií, ktorú vypracovala agentúra eu-LISA, aby sa prekonalo oneskorenie projektu, sa zdá účinná. Úspešné uvedenie minimálneho použiteľného produktu systému vstup/výstup je dôležitým prvým krokom, ktorý umožňuje technické a obchodné testovanie systému. Na zmiernenie vplyvu spustenia systému vstup/výstup na hraničných priechodoch Komisia rokovala s agentúrou eu-LISA a členskými štátmi o preventívnych opatreniach, zatiaľ čo agentúra Frontex vyvíja mobilnú aplikáciu, ktorá umožní predbežnú registráciu údajov štátnych príslušníkov tretích krajín. Členským štátom už bola poskytnutá praktická príručka systému vstup/výstup na podporu odbornej prípravy vnútroštátnych orgánov. Okrem toho spustenie webového sídla systému vstup/výstup s informáciami pre cestujúcich a príprava informačnej kampane systému vstup/výstup na začiatku prevádzky uľahčí pochopenie nových postupov na vonkajších hraniciach. V súčasnosti sú systémy vstup/výstup a spoločná BMS súčasťou prvej vlny vykonávania rámca interoperability a ich uvedenie do prevádzky sa predpokladá v druhej polovici roka 2024.

Prebiehajú vykonávacie činnosti, pokiaľ ide o systém ETIAS. Z 31 vykonávacích a delegovaných aktov, ktoré sa musia prijať, zostáva prijať ešte päť aktov a tri akty sa v súčasnosti finalizujú pred ich prijatím. Dva zo zostávajúcich delegovaných aktov (o trvaní prechodného obdobia a obdobia odkladu) sa môžu prijať až po spustení systému ETIAS. Pripravuje sa globálna komunikačná kampaň vrátane osobitného webového sídla systému ETIAS s cieľom zabezpečiť, aby cestujúci smerujúci do Európy dostali včas primerané informácie o nových požiadavkách. Systém ETIAS spolu s portálom ESP a databázou CIR sú súčasťou druhej vlny, ktorá by sa mala uviesť do prevádzky v prvej polovici roka 2025.

Vývoj systému ECRIS-TCN napreduje. Vykonávací akt, ktorým sa stanovujú opatrenia na technický vývoj a zavedenie centralizovaného systému na identifikáciu členských štátov, ktoré

[8] Na úrovni Komisie prebieha príprava vykonávacieho aktu, ktorým sa stanovia pravidlá týkajúce sa funkcie centralizovanej správy zoznamov orgánov v prípade systému vstup/výstup a vízového informačného systému.

majú informácie o odsúdeniach štátnych príslušníkov tretích krajín a osôb bez štátnej príslušnosti, bol prijatý. Agentúra eu-LISA v súčasnosti vykonáva tento systém. Systém ECRIS-TCN sa spolu s portálom ESP, databázou CIR a systémom spoločnej BMS pre systém ECRIS-TCN uvedie do prevádzky v tretej vlne, ktorá je stanovená v polovici roka 2025.

Práca na revízii systému VIS prebieha od prijatia pozmeňujúceho nariadenia (EÚ) 2021/1134. Súčasný dôraz sa kladie na prípravu sekundárnych právnych predpisov potrebných na vývoj revidovaného systému VIS. Bolo prijatých šesť aktov z dvanástich. Revidovaný systém VIS spolu so systémom MID, poslednou zložkou interoperability, bude uvedený do prevádzky vo štvrtej vlne (druhý polrok roku 2026). Po dodaní systému MID sa začne prechodné obdobie systému MID[9].

Nariadenia sa budú uplatňovať aj na revidovaný systém Eurodac[10].

3. Stav vykonávania interoperability Komisiou

Nariadeniami sa Komisii udeľuje právomoc prijímať delegované a vykonávacie akty s cieľom doplniť a vykonávať určité podrobné technické aspekty nariadení. Niektoré z týchto aktov sú nevyhnutné na to, aby bolo agentúre eu-LISA v plnom rozsahu umožnené začať s navrhovaním a vývojom komponentov v súvislosti s celkovou architektúrou systému, najmä preto, že je na tieto účely potrebné vymedziť technické špecifikácie a vypracovať postupy verejného obstarávania na spoluprácu s dodávateľmi. Potrebné sú aj ďalšie akty, ktorými sa stanovia technické pravidlá s cieľom uľahčiť príslušným orgánom prevádzku na mieste, napríklad používaním štandardných formulárov a postupov spolupráce pri riešení bezpečnostných incidentov.

Akty sa prijímajú v úzkej spolupráci s členskými štátmi a príslušnými agentúrami, ako aj s Európskym parlamentom a Radou EÚ a rokuje sa o nich vo výboroch a expertných skupinách, ktoré boli na tento účel zriadené. Boli prijaté všetky akty potrebné na rozvoj interoperability (tri delegované a desať vykonávacích aktov). V dôsledku prijatia revidovaného nariadenia o systéme VIS[11], nariadenia o následných zmenách systému VIS[12] a nariadení o následných zmenách

[9] Článok 69 nariadenia (EÚ) 2019/817, článok 65 nariadenia (EÚ) 2019/818.

[10] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1358 zo 14. mája 2024 o zriadení systému Eurodac na porovnávanie biometrických údajov s cieľom účinne uplatňovať nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1351 a (EÚ) 2024/1350 a smernicu Rady 2001/55/ES a identifikovať neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín a osoby bez štátnej príslušnosti, o žiadostiach orgánov presadzovania práva členských štátov a Europolu o porovnanie s údajmi v systéme Eurodac na účely presadzovania práva, o zmene nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1240 a (EÚ) 2019/818 a o zrušení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 603/2013.

[11] Nariadenie (EÚ) 2021/1134 na účely reformy vízového informačného systému (Ú. v. EÚ L 248, 13.7.2021, s. 11).

[12] Nariadenie (EÚ) 2021/1133, pokiaľ ide o stanovenie podmienok prístupu k ostatným informačným systémom EÚ na účely vízového informačného systému (Ú. v. EÚ L 248, 13.7.2021, s. 1).

systému ETIAS[13] 7. júla 2021 bolo potrebné revidovať tri akty[14]. Nové texty sa v súčasnosti považujú za stabilné a blížia sa ku konečnému prijatiu. Právomoc prijímať delegované akty sa Komisii udeľuje nariadeniami na obdobie piatich rokov. Komisia požiadala o rozšírenie delegovaných právomocí vzhľadom na oneskorenia spôsobené projektom systému vstup/výstup a jeho vplyvom na uvedenie komponentov interoperability do prevádzky. Je to jediný spôsob, ako zaručiť, aby sa prechodné obdobie plánované pre európsky vyhľadávací portál[15] a prechodné obdobie na odhaľovanie viacnásobných totožností[16] mohlo v prípade potreby predĺžiť.

Podľa článku 77 nariadenia (EÚ) 2019/817 a článku 73 nariadenia (EÚ) 2019/818 je Komisia takisto poverená sprístupniť praktickú príručku na vykonávanie a riadenie komponentov interoperability. Príručka je nevyhnutná na podporu používateľov informačných systémov EÚ (ako sú pohraničné orgány, vízové orgány, imigračné orgány a orgány presadzovania práva) prostredníctvom hotových a používateľsky ústretových usmernení na používanie funkcií sprístupnených prostredníctvom interoperability. Príručku vypracovala Komisia v úzkej spolupráci s členskými štátmi, agentúrou eu-LISA, Europolom, agentúrou Frontex a Agentúrou pre základné práva. Počas vykazovaného obdobia sa zorganizovalo sedem zasadnutí expertnej skupiny a tri spoločné zasadnutia expertnej skupiny s cieľom podporiť spoločné porozumenie a vypracovať štandardné postupy a odporúčania, ktoré sa majú zahrnúť do príručky. Prvá verzia praktickej príručky interoperability by mala byť hotová do polovice roka 2024.

Komisia takisto vyvíja digitálnu, ľahko navigovateľnú verziu príručiek s cieľom reagovať na čoraz zložitejšie pracovné prostredie používateľov informačných systémov EÚ. V dôsledku pridania funkcií, ako sú prepojenia vyžadujúce manuálne overovanie, budú používatelia musieť vykonávať operácie, ktoré niekedy zahŕňajú niekoľko informačných systémov a komponentov interoperability naraz. Nástroj šírenia informácií online[17], ktorý sa v súčasnosti zriaďuje, prepojí všetky časti príručky, aby sa v nich používatelia mohli orientovať zo systémového hľadiska (napr. systém vstup/výstup alebo systém ETIAS) alebo z hľadiska koncových používateľov (napr. príslušník pohraničnej stráže alebo polície). V závislosti od úlohy používateľa sa informácie

[13] Nariadenie (EÚ) 2021/1150, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2018/1862 a (EÚ) 2019/818, pokiaľ ide o stanovenie podmienok prístupu do iných informačných systémov EÚ na účely Európskeho systému pre cestovné informácie a povolenia (Ú. v. EÚ L 249, 14.7.2021, s. 1).
Nariadenie (EÚ) 2021/1151, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2019/816 a (EÚ) 2019/818, pokiaľ ide o stanovenie podmienok prístupu do iných informačných systémov EÚ na účely Európskeho systému pre cestovné informácie a povolenia (Ú. v. EÚ L 249, 14.7.2021, s. 7).
Nariadenie (EÚ) 2021/1152, ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 767/2008, (EÚ) 2017/2226, (EÚ) 2018/1240, (EÚ) 2018/1860, (EÚ) 2018/1861 a (EÚ) 2019/817, pokiaľ ide o stanovenie podmienok prístupu do iných informačných systémov EÚ na účely Európskeho systému pre cestovné informácie a povolenia (Ú. v. EÚ L 249, 14.7.2021, s. 15).

[14] C(2021) 4982, ktorým sa nariadenie (EÚ) 2019/817 dopĺňa o podrobné pravidlá prevádzky centrálneho úložiska na účely podávania správ a štatistiky, C(2021) 5052, ktorým sa stanovujú technické pravidlá pre profily používateľov európskeho vyhľadávacieho portálu, a C(2021) 6176, ktorým sa stanovujú technické pravidlá vytvárania prepojení medzi údajmi z rôznych informačných systémov EÚ.

[15] Článok 67 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2019/817, článok 63 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2019/818.

[16] Článok 69 ods. 8 nariadenia (EÚ) 2019/817, článok 65 ods. 8 nariadenia (EÚ) 2019/818.

[17] Nástroj šírenia informácií je webové sídlo, ktorého prístup je obmedzený na komunitu používateľov systémov, na ktoré sa príručky vzťahujú a ktoré spravuje IT služba Komisie (DIGIT).

a postupy vytriedia tak, aby sa zobrazovali len informácie relevantné pre daného používateľa. Príručky o systémoch SIS, vstup/výstup, ETIAS a interoperabilite budú k dispozícii v nástroji šírenia informácií do druhého štvrťroka 2024.

4. Stav vykonávania interoperability členskými štátmi a agentúrami Únie

Nariadeniami sa stanovuje rámec riadenia zložený z Rady pre riadenie programu interoperability[18] a Poradnej skupiny pre interoperabilitu[19] s cieľom zabezpečiť primerané navrhovanie a vývoj komponentov a nástrojov interoperability. Obidva orgány zastrešuje agentúra eu-LISA, pričom Komisia je členom obidvoch týchto orgánov. O technickom vykonávaní nariadení sa rokuje v rámci týchto orgánov a pokrok sa monitoruje prostredníctvom mesačného/dvojmesačného dotazníka týkajúceho sa technických príprav na úrovni členských štátov a príslušných agentúr EÚ.

Komisia v pravidelných intervaloch organizuje fórum o vykonávaní novej architektúry informačných systémov EÚ týkajúcich sa hraníc, migrácie a bezpečnosti s cieľom posúdiť stav vykonávania nad rámec technických príprav. Fóru predchádza dotazník určený všetkým členským štátom a príslušným agentúram EÚ s cieľom posúdiť úrovne vykonávania. Komisia zorganizovala počas vykazovaného obdobia dve fóra (december 2022, november 2023) a spustila dva dotazníky (november 2022 a apríl 2023).

Malú skupinu členských štátov možno označiť, že sú vo vedúcom postavení, zatiaľ čo ostatné členské štáty dosahujú miernejší pokrok. To ešte nie je dôvodom na obavy, ale budú sa pozorne monitorovať, aby sa zabezpečila včasná pripravenosť všetkých členských štátov. Dotazník z apríla 2023 sa po prvýkrát zameral aj na kroky prijaté na vnútroštátnej úrovni s cieľom pripraviť sa na manuálne overovanie prepojení medzi údajmi v rôznych informačných systémoch EÚ, čo predstavuje pre dotknuté orgány najväčšiu zmenu súčasných obchodných činností. Približne jedna tretina členských štátov a krajín pridružených k schengenskému priestoru začala na tento účel vyvíjať vnútroštátny softvér. Niekoľko členských štátov uprednostňuje, aby agentúra eu-LISA vyvinula centrálny nástroj na tento účel, a počas vykazovaného obdobia bola podaná žiadosť o jeho vývoj. Okrem toho niekoľko členských štátov plánuje efektívnejšie vykonávať manuálne overovanie pre určitú úroveň centralizácie, čo je krok, ktorý Komisia víta.

Komisia naďalej monitoruje pokrok členských štátov vo vykonávaní s cieľom včas identifikovať oblasti potenciálneho záujmu a zabezpečiť pripravenosť na začatie prevádzky informačných systémov EÚ a ich interoperabilitu. Počas vykazovaného obdobia Komisia s podporou agentúry eu-LISA zorganizovala 56 stretnutí s členskými štátmi, krajinami pridruženými k schengenskému priestoru, agentúrami EÚ a dopravcami.

[18] Článok 54 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2019/817 a nariadenie (EÚ) 2019/818.

[19] Článok 75 nariadenia (EÚ) 2019/817, článok 71 nariadenia (EÚ) 2019/818.

5. Potreby odbornej prípravy

Komisia podporovala počas vykazovaného obdobia odbornú prípravu súvisiacu s interoperabilitou, ktorú organizovala akadémia CEPOL[20]. Počas vykazovaného obdobia sa zorganizovalo šesť kurzov. Tri webináre týkajúce sa využívania interoperability na uľahčenie prístupu orgánov presadzovania práva k údajom a tri kurzy počas celého týždňa, dva týkajúce sa nariadení o interoperabilite vo všeobecnosti a jeden osobitný kurz o detektoroch MID a súvisiacich operáciách.

Oneskorenia a zmeny harmonogramu uvedenia revidovaných a nových informačných systémov EÚ do prevádzky ovplyvnia aj harmonogram odbornej prípravy v oblasti interoperability. Týka sa to najmä prípravnej odbornej prípravy na uvedenie detektora MID do prevádzky. Detektor MID je posledným komponentom interoperability, ktorý sa uvedie do prevádzky, ale má najväčší vplyv na obchodné operácie v členských štátoch a agentúre Frontex. Akadémia CEPOL zorganizuje kurzy zamerané na postup súvisiaci s detektorom MID a riadenie prepojení s cieľom riadne pripraviť koncových používateľov.

Komisia pripravuje školiace materiály o interoperabilite na podporu týchto činností odbornej prípravy. Vypracúva sa podrobný program odbornej prípravy pokrývajúci všetky aspekty súvisiace s interoperabilitou, ako aj kratšie, lepšie prispôsobené školenia pre rôzne komunity používateľov.

6. Finančné prostriedky z EÚ

Výdavky počas vykazovaného obdobia sú nižšie ako sumy odhadované v legislatívnom finančnom výkaze a dosiaľ nebolo identifikované žiadne riziko prekročenia rozpočtu. Podľa najnovšej správy agentúry eu-LISA týkajúcej sa pokroku v oblasti interoperability[21] bolo dodávateľom vyplatených 32,5 milióna EUR a doteraz bolo zmluvne dohodnutých 60,6 milióna EUR na vývojové a implementačné činnosti.

Členské štáty sa vyzývajú, aby v plnej miere využívali zdroje, ktoré majú k dispozícii v rámci svojich programov Fondu pre vnútornú bezpečnosť na obdobie rokov 2014 – 2020, a to až do uplynutia lehoty na oprávnenosť výdavkov 30. júna 2024. Členské štáty sa takisto vyzývajú, aby využívali zdroje na ďalší rozvoj a vykonávanie interoperability informačných systémov EÚ, ktoré sú k dispozícii v rámci ich programov financovaných z činností Nástroja finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (ďalej len „BMVI“), na rozvoj a ďalšie vykonávanie interoperability informačných systémov EÚ.

[20] Agentúra Európskej únie pre odbornú prípravu v oblasti presadzovania práva.

[21] Ôsma správa o pokroku vo vývoji interoperability podľa článku 78 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2019/817 a článku 74 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2019/818 (2023 – 215).

7. Záver

Implementácia interoperability je nevyhnutnou súčasťou zlepšenej IT architektúry pre nové a modernizované informačné systémy EÚ, ktoré uľahčujú nielen rýchlejší, efektívnejší a systematickejší prístup pohraničných orgánov, vízových orgánov, imigračných orgánov a orgánov presadzovania práva k údajom, ale umožňujú aj plynulejšie a bezpečnejšie prekračovanie hraníc miliónom štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí každoročne navštevujú Európsku úniu.

Zo správy vyplýva stabilný pokrok v období od októbra 2022 do novembra 2023. Komisia je v záverečnej fáze prijímania troch zmenených a delegovaných aktov[22] týkajúcich sa rámca interoperability. Neustály pokrok v rámci práce na vypracovaní praktickej príručky na vykonávanie a riadenie komponentov interoperability, pričom prvá verzia sa očakáva do polovice roka 2024 a pokrok nastal aj v prípade online nástroja šírenia informácií pre príručku interoperability a iných príručiek. Stav vykonávania nariadení medzi členskými štátmi ukazuje, že malá skupina členských štátov je vo vedúcom postavení a veľká skupina dosahuje miernejší pokrok. To ešte nie je dôvodom na obavy, ale je potrebné dôkladné monitorovanie.

Vplyv povinnosti manuálne overiť prepojenia vytvorené detektorom MID na obchodné operácie dotknutých orgánov sa považuje za podstatný. Prvé hĺbkové vyšetrovanie úrovní pripravenosti prinieslo pozitívne výsledky, keďže v členských štátoch prebieha úsilie o zohľadnenie týchto nových povinností, ale prípravné práce ešte zďaleka nie sú ukončené. Hoci nový dátum uvedenia komponentov interoperability do prevádzky, najmä detektoru MID, ponúka určitý dodatočný čas na prípravu, nemalo by to viesť k spomaleniu dynamiky projektu.

Komisia bude naďalej pozorne monitorovať pokrok a posudzovať riziká týkajúce sa vykonávania nariadení. Bude naďalej pravidelne spolupracovať so všetkými zainteresovanými stranami s cieľom koordinovať a monitorovať opatrenia, identifikovať oblasti, ktoré môžu vyvolať ťažkosti, a minimalizovať riziká súvisiace s implementáciou interoperability, ako aj podporovať včasné a efektívne vykonávanie všetkých projektov v súlade s dohodnutým harmonogramom. Komisia bude taktiež informovať Radu a Európsky parlament o dosiahnutom pokroku prostredníctvom výročných správ a zasadnutí výborov a expertných skupín Komisie.

[22] C(2021) 4982, C(2021) 5052 a C(2021) 6176. Úplné názvy sú uvedené v poznámke pod čiarou č. 14.